

לעילוי נשמת

אאמו"ר הר' ראובן בן שמואל זצ"ל

ולעילוי נשמת

מו"ח הר' יצחק ברוך בן אברהם הכהן זצ"ל

ת.נ.צ.ב.ה

עולת ראובן

עלון שבועי בפניני, לקחי וענייני פרשת השבוע

פרשת משפטים

”ואלה המשפטים”: שמות כ”א א

פירש"י ואלה מוסיף על הראשונים מה ראשונים מסיני אף משפטי דיני ממונות מסיני,

ובחתם סופר כתב ואלה המשפטים, ואלה גמטרי' מ"ב משפטים בין אדם לחברו עד והשביעית תשמטנה שמאז מתחיל בין אדם למקום ע"י במנין המצות בגליון החומש ותמצא כנ"ל.

וי"ל, שלכן התורה דיברה בדיני ממונות קודם משום שזה מוסיף על הראשונים והחלק השני של עשרת הדיברות זהו מצוות של בין אדם לחבירו לכן זה הוקדם לבין אדם למקום שזה החלק הראשון של עשרת הדיברות (וידוע כן הרבה במש' ובגמ' שאם התנא דיבר במשהו מסויים ימשיך לעסוק בכך במה שדיבר בתרא ואח"כ ישוב למה שדיבר בתחילה).

ועוד י"ל, שהתורה הקדימה את מצוות של בין אדם לחבירו ממצוות של בין אדם למקום שהם יותר חשובים לפני ה' וכמו ש"י דוע שעבירות של בין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את חברו וכשיש בין אדם לחבירו טוב האמור בפרשת משפטים אז הקב"ה חפץ בפרשת תרומה בויתנו לי תרומה.

שמות כב יד "אם בעליו עמו לא ישלם":

ונביא כאן את לשון האוה"ח הק' יש לנו לדון במשפט זה, האם נשפטה בדין זה לעולם הבא, כשיבוא בעל הפיקדון הוא אדון העולם, אשר הפקיד הנפש ביד האדם לשמור, דכתיב ושמור נפשך מאוד, כשיבא לתבוע פקדונו מכל אחד, ונמצא נגנב, או נשבר, או נשבה, או מת, כי כל בחינות אלו, ישנם מצויות בעוברי עבירה, יש מי שנפשו נגנבת ממנו, במקרה לא טהור, ויש שהוא מזיד בעבירה, ואבר מאברי הנשמה המיוחד כנגד המצווה שעבר עליה הוא נפגם, ולפעמים בעשות עון מהכריתות ומיתות בית דין גורם מיתה לנפש, כאומרו ונכרתה הנפש, ולפעמים יגרום לה שביה, על דרך אומרם הנפשות העשוקות, ובעמוד בעל הפיקדון ויטעון טענה הנשמעת, תן לי הנפש כמו שנתתה לך, כאומרו והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה, ודרשו ז"ל תנה לו כמו שנ-תנה לך, האם יכולין הנפקדים ליפטר בטענת בעליו עימו, כי אמרו ז"ל אפילו אמר השקיני מים ושאל ממנו חפצו הרי זה שאלה בבעלים, והוא הדין כל השומרים, והן האדון קדם לזון ולכלכל מיום היות האדם, והוא הנופח באף האדם נשמת חיים, ומתעסק בצורכי אדם, מלבד אשר יעשה לכללות העולם, מחדש בכל יום מעשה בראשית, לזה יקרא בעליו עימו מתחילה ועד סוף, והרי שומרי הנפשות פטורים, הגם שלא ישיבו הנפש כמו שנתנה?

ודוחה האוה"ח הק' שאין לומר טענה זו – ואומר לנפש אדם אל תבטחי בעושי משפט זה כי לב' סיבות לא יפטר בטענה זו, הא' כי כאן פירש בפירושו שיתחייבו השומרים, וכל תנאי שבשמירה קיים וכאומרם בהשוכר את הפועלים מתנה בעל הפיקדון על שומר חנם להיות חייב כשואל, והטעם כי כל תנאי שבממון קיים, והוא הדין שיכול להתנות המפקיד על השומר שיתחייב הגם שהוא בבעלים, ואין זה מתנה על מה שכתוב בתורה בדרך זה, כמובן מההיא דאמר שמואל במסכת מכות ע"מ שלא תשמטנו שביעית אין שביעית משמטתו, ואמרו ז"ל שהטעם הוא שכל תנאי שבממון קיים, ובמציאות שלפנינו כאילו התנה בפירושו על הדבר, ממה שקבע עונשין לכל העובר על הפקודים, ועוד לו שהוסיף להשביעם על הדבר, ב' יש לך לדעת, כי שופטי ארץ לא ישפטו כל החיובים, אלא מעט מהרבה, וכל המשפטים, השופט כל הארץ ישפוט בצדק, ומי יאמר כי הפושע בנכסי רעהו והוא

בבעלים, שלא ישפטהו השופט כמו שהוא שופט כמה וכמה שפטורין בדיני אדם וחייבים בדיני שמים. וכו'.
יש להסביר שהאזה"ח דוחה מב' סיבות דבר ראשון שאם התנה בפ' אינו יכול לטעון בעליו עימו ואין בכך מתנה על מה שכתוב בתורה
בדיני ממונות וצ"ל דאם נקשה הרי יש גם עבירות שהם איסורים שהם בין אדם למקום ע"ז אומר האור החיים הק' שהגם שיהיו פטורים
בדיני אדם אבל חייבים בדיני שמים ויעוי"ש עוד שאין לומר פטור ומותר ואדרבא עונשו גדול הוא שזלזל נכסי שמים, אלא שלא קבע ה'
משפטו לדיני ארץ, וסלק דינו לפניו. וכו'.

שמות כב כא "כל אלמנה ויתום לא תענון":

וברש"י ה"ה לכל אדם אלא שדיבר הכתוב בהווה לפי שהם תשושי כוח ודבר מצוי לענותם.
ורואים פה ברש"י יסוד נורא שמה ההבדל בין יתום ואלמנה שהם אין להם למי לפנות אלא לה' וכל אדם שגם כן פונה לקב"ה הוא גם יכול
להצילו ממי שמענה אותו.

שאלה מפרשת יתרו

האם משה רבינו היה בארץ ישראל?

נא' בפרשת יתרו יט ד אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי: ותירגם יונתן בן עוזיאל מה זה
"ואשא אתכם על כנפי נשרים" - "ואובילית יתכון לאתר בית מוקדשא למעבד תמן פסחא ובההוא ליליא אתיבית יתכון לפילוסין ומתמן
קריבית יתכון לאולפן אוריתא": ובפ' שהוליתם להר המוריה מקום שנבנה שם ביהמ"ק ושם עשו הפסח והמזבח וחזרו לרעמסס בשעה
קלה.

ומכאן מוכח שבשעה קלה משה רבינו היה בארץ ישראל.

סיפור לשבת

זהירות בממון השני

היו שני נשים ששוחחו ביניהם בעיר באר שבע והם היו רחוקות מהדת אמרה אחת לשניה שהיא בעוגמת נפש גדולה
ואמרה לה חברתה תלכי עימי לעיר בני ברק ושם נפגוש את הרבנית בת שבע קנייבסקי ע"ה ונתברך ותבוא הישועה.

והם נסעו לב"ב והם לא ידעו את הדרך וכשהגיעו קרוב אל העיר פגשו בחור ושאלו היכן יורדים פה לרבנית קנייבסקי
ואמר להם הבחור כאן יורדים וזה היה בכלל בב"ב רמת גן ולאחר שירדו שאלו איך מגיעים ואמרו להם יש לכם עוד כ-9
תחנות לרדת למה ירדתם פה? והם חשבו בטח הבחור הזה לא רצה שיראו אותנו ככה בב"ב לכן הוריד אותנו פה וכעסו
מאוד וכמעט שחזרו חזרה ובסוף חיכו לעוד אוטובוס ועד שהגיע והם הגיעו סוף סוף ופסעו מנחמיה לרח' רשב"ם...

ופתאום כשהם מגיעות לשם את מי הם רואים??? את אותו בחור שהכשיל אותם הם חשבו בטח הוא רדף אחרינו
כדי שלא נוכל להיכנס גם פה והתחילו לכעוס עליו מה אמרת לנו שהתחנה שמה? ואומר להם הבחור אני הייתי שקוע
בתהילים והתבלבלתי ובטעות אמרתי לכם שהתחנה פה וזה באמת לא היה פה ומייד שולף הבחור מטבעות של כסף
בסכום שתי נסיעות (אז לא היה מעבר ורב קו) ומשלם להם על הטעות ואומר להם "לויתי מאבי כדי להחזיר לכם על
הטעות", ומיד נעלם כלעומת שבא. מעשה נורא זה מלמד דבר חשוב ביותר עד כמה צריך להקפיד בממונו של השני
אומר הגר"ח"י קרלינשטיין.

בברכת שבת שלום ומבורך ואגוטען שבת ובשורות טובות בבניין ביהמ"ק בקרוב וזכזה לקבל פני משיח צדקינו בקרוב
ממש אכ"ר!

